

Barnets bästa – flytt av Stenröseskolan till
Lovisaskolan

LUNDS
KOMMUN

Innehållsförteckning

Barnets bästa – flytt av Stenröseskolan till Lovisaskolan	1
Barnets bästa	2
1 Bakgrund.....	2
1.1 Avgränsningar	2
1.2 Målbild	2
2 Beskrivning & kartläggning	2
2.1 Barnkonventionen i Lunds kommun	3
2.2 Handlingsplan för projektet.....	5
2.3 Bedömning av ärendet	5
2.4 Genomförande av workshopen.....	6
2.5 Slutsatser och reflektioner efter workshop.....	6
3 Analys & slutsats.....	7
Mer information och hänvisningar	10

Barnets bästa

1 Bakgrund

Med anledning av att eleverna på Stenröses anpassad grundskola ska flytta permanent från sina tillfälliga lokaler, på Gunnesboskolan till Lovisaskolan, har ett behov av att genomföra en barnkonsekvensanalys uppkommit.

I dagsläget går 18 elever på grundskolan från förskoleklass till årskurs 9 och cirka 25 medarbetare. Samtliga eleverna har grav flerfunktionsnedsättning vilket innebär fysisk, psykisk och intellektuellnedsättning. Mognadsgraden är varierande vilket ställer krav på genomförandet av konsekvensanalysen, workshopen och den kommande flytten.

Flytten kommer innebära nya lokaler för eleverna, både utomhus- och inomhusmiljö behöver ses över och barnen ska ges möjlighet till att påverka sin vardag och de beslut som fattas kring de.

På uppdrag av serviceförvaltningen har projektets externa arkitekter tagit fram en processbeskrivning med workshopmaterial där kunskap och information inhämtats.

1.1 Avgränsningar

För själva projektets genomförande finns flertalet avgränsningar så som ramverk, lagar och budget. Men avgränsningarna kopplade till barnets bästa är inte definierade. Det finns ingen reserverad budget för att undersöka barnets bästa.

En begränsning för kartläggningen av barnets bästa är att inga individuella intervjuer med respektive barn hållits. Barnens perspektiv tolkas genom personalen vilket kan innebära en risk för feltolkning.

I detta dokument förekommer benämning som "elev" och "barn" vilket syftar på samma målgrupp.

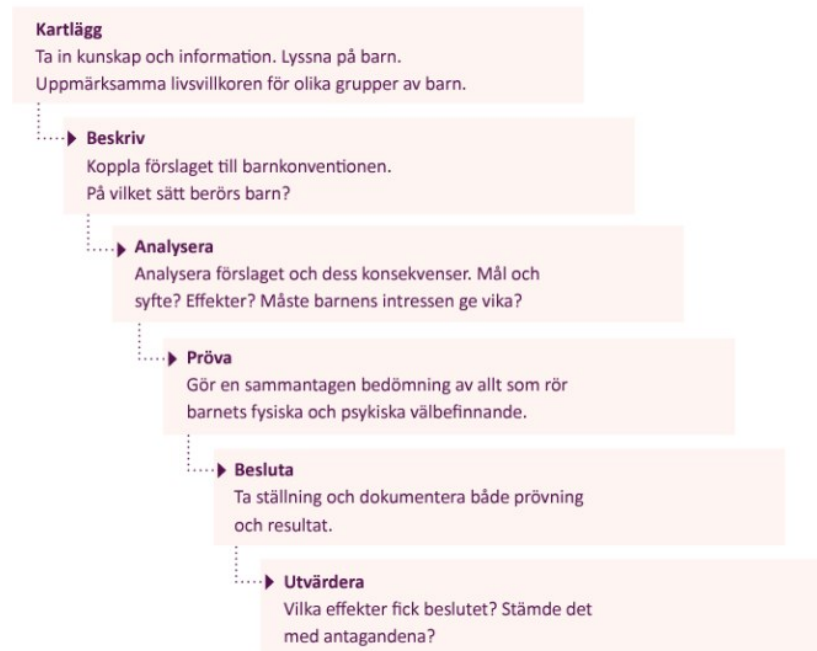
1.2 Målbild

Målet är att utifrån barnkonsekvensanalysen och workshop med berörda elever samt personal skapa de bästa förutsättningarna enligt de ramar som finns för att bidra positivt till barns lärande och hälsa.

2 Beskrivning & kartläggning

Lunds kommun har tagit fram en övergripande handlingsplan för arbetet med barnkonventionen. Handlingsplanen finns att ta del av i sin helhet på Lunds kommuns hemsida (Lunds kommun, 2022). Lunds kommun

har även en framtagen checklista för genomförande av barnkonsekvensanalys enligt nedan.

Checklistan är ett förslag att utgå ifrån, men är inte helt tillämpningsbart utan har anpassats en del i detta projekt. Till exempel så äger inte servicenämnden delar av projektet, utan där är det barn- och skolnämnden som är ansvariga.

2.1 Barnkonventionen i Lunds kommun

Barnkonventionen definierar i 54 artiklar vilka rättigheter som bör gälla för alla barn i hela världen, oavsett hudfärg, kön, språk, religion, ursprung, funktionsnedsättning eller ställning i övrigt (Unicef, 2023). I januari 2020 blev barnkonventionen svensk lag i Sverige och det innebär att barn får en ännu starkare ställning i samhället och att de som arbetar med barn, speciellt i utsatta situationer, har tillgång till ett skarpare juridiskt verktyg. Den nya lagstiftningen innebär framför allt att kunskaps- höjande åtgärder om barn och deras livsvillkor kopplat till barnkonventionen kontinuerligt behöver genomföras i Lunds verksamheter, samt att barn ytterligare ska involveras i beslut som berör dem. I barnkonventionens 54 artiklar beskriver 41 artiklar de rättigheter som alla barn ska ha och de övriga berör hur stater ska arbeta med barnkonventionen. Barnkonventionens artiklar är ömsesidigt beroende av varandra vilket innebär att konventionen är odelbar och artiklarna måste tolkas i förhållande till varandra.

Fyra av artiklarna är styrande för tolkningen av övriga artiklar men har också en egen självständig betydelse:

Artikel 2 - Varje barn har samma rättigheter och lika värde. Konventionsstaterna ska respektera och tillförsäkra varje barn samma rättigheter och lika värde oavsett barnets eller dess föräldrars eller vårdnadshavares ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella etniska eller sociala ursprung, egendom, funktionsnedsättning, börd eller ställning i övrigt.

Artikel 3 - Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn. Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.

Artikel 6 - Varje barn har rätt till liv och utveckling. Konventionsstaterna erkänner varje barns inneboende rätt till liv. Konventionsstaterna skall till det yttersta av sin förmåga säkerställa barnets överlevnad och utveckling.

Artikel 12 - Varje barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad. Konventionsstaterna skall tillförsäkra det barn som är i stånd att bilda egna åsikter rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet. Barnets åsikter skall tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

Samtliga av artiklarna är relevanta och bör tas i beaktning i såväl planerings- och beslutsprocessen som i själva utförandet. Artikel tre och tolv är de artiklar som projektet utgår ifrån, nämligen genom att ge barnen möjlighet att yttra sig inför beslut som påverkar deras framtid. I Lunds kommuns handlingsplan står följande:

”I all verksamhet som berör barn ska barnets inflytande säkerställas. Barn ska ges möjlighet att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i de frågor barn anser att de berörs av. Barns åsikter ska påverka beslut, insatser och verksamheter. Verksamheterna har ansvar att säkerställa att olika grupper av barn får komma till tals, till exempel att underlätta och stödja barn med funktionsnedsättning att uttrycka sina åsikter på lika villkor.”

Projektet är ett gott exempel på hur Lunds kommun möjliggör för barn att lyfta sina åsikter och behov. Det skapar förutsättningarna för att beslutsfattare ska kunna fatta beslut som bidrar till barns bästa. Förutsatt att berörda tjänstepersoner säkerställer att resultatet av workshopens når beslutsfattarna.

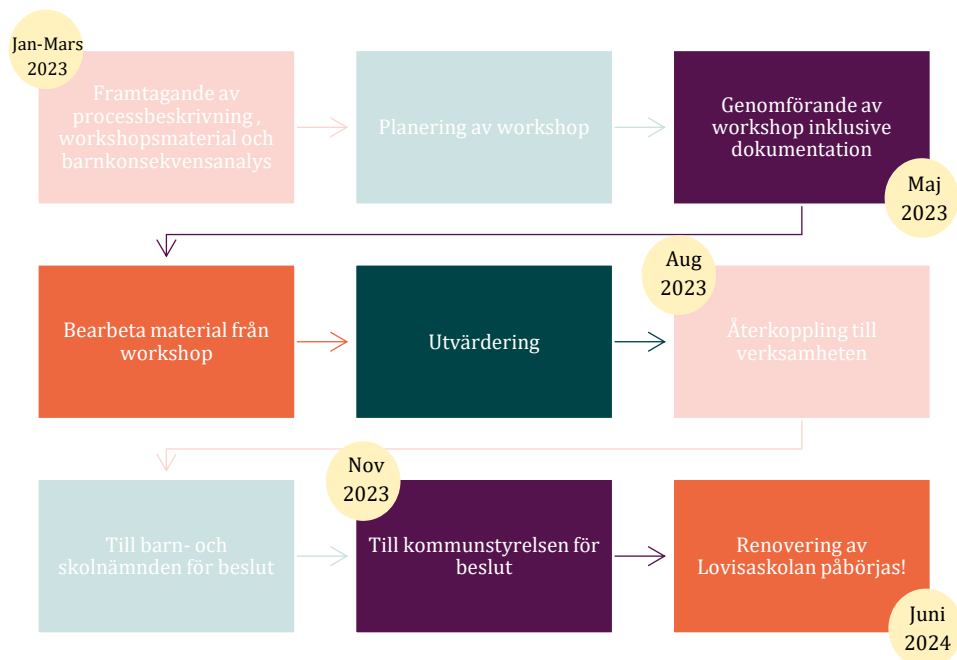
Lunds kommun har förutom grundprinciperna valt ut ett par artiklar som kommunen vill arbeta extra med. Av dessa är artikel 23 viktig att belysa i sammanhanget:

Artikel 23 - Ett barn med funktionsnedsättning har rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv och hjälp att delta i samhället på lika villkor

Lunds kommun behöver inom ramen för projektet särskilt säkerställa att de fyra grundprinciperna samt artikel 23 får genomslag så att barn får sina rättigheter genomförda i enighet med barnkonventionen. Samtliga artiklar i barnkonventionen är en del av svensk lagstiftning men flera av dem är inte relevanta i sammanhanget, och därför lyfts endast de fem ovan nämnda artiklarna upp mer ingående. Detta eftersom Lunds kommun särskilt valt ut dessa i sin handlingsplan.

2.2 Handlingsplan för projektet

Projektet som helhet kommer att bestå av följande moment:

2.3 Bedömning av ärendet

Om ett ärende bedöms påverka barn idag eller i framtiden så ska en barnkonsekvensanalys genomföras. I det aktuella fallet är bedömningen att barn i allra högsta grad direkt påverkas, både idag och längre fram.

2.4 Genomförande av workshopen

Workshopen genomfördes tillsammans med barnen, personliga assistenter, arkitekter, tjänstepersoner från serviceförvaltningen och personal på skolan. Barnen fick utföra olika stationer vars syfte var att stimulera barnen genom skapande, fysisk aktivitet, sinnesupplevelser, avslappning och nyfikenhet. Personalen från skolan stöttade eleverna i själva utförandet och tolkade deras reaktioner. Arkitekterna och tjänstepersoner från serviceförvaltningen fick dokumentera och observera barnen i de olika situationerna.

2.5 Slutsatser och reflektioner efter workshop

Eleverna reagerade olika på stationerna efter tycke och smak. Stationer som hade inslag av vibration, fart och rörelse var något mer uppskattade generellt.

Några stationer stack ut lite extra i termer av positiva reaktioner:

- Vattenstationen där barnen fick leka med och känna på vatten
- Yogamattorna där det var en avslappningsövning där eleverna inte satt i sin stol utan låg eller satt på mattorna
- Stationen där personalen körde med fart över pinnar så att stolen skumpade
- Gungan som eleverna kunde ligga ner, antingen ensamma eller tillsammans med en kompis.

Under workshopen blev det extra tydligt att dagens miljö och redskap inte är fullt anpassade, det var svårt att nå bord eller staffli, vilket berodde på hur rullstolen var utformad. I vissa fall kom inte rullstolen under eller tillräckligt nära vilket skapade avstånd mellan eleven och arbetsytan. Ur ett användarperspektiv är det viktigt att verksamheten kan testa eller simulera ett redskap inför till exempel ett inköp. Eftersom många av rullstolarna är utformade på olika sätt och eleverna har olika förutsättningar är det viktigt att miljö kan anpassas och justeras i så stor utsträckning som möjligt, både för de barn som går på skolan idag och kommande år.

Det är viktigt att aktiviteter som är upphöjda kan fungera både vertikalt (upprätt) och horisontellt (plant underlag). Både ur ett anpassnings- och utvecklingsperspektiv. Det ger personalen fler möjligheter i det pedagogiska arbetet.

För utomhusaktiviteter i solsken bör det finnas möjlighet till skugga då det kan bli både varmt och då det kan finnas elever som har synnedsättning. Kontraster är ett viktigt redskap när det gäller att fånga uppmärksamhet men även för att underlätta för elever som har synnedsättning.

En annan reflektion från workshopen är att när flera sinnen involveras så skapar det mer reaktioner hos eleverna. Detta gäller såväl i inomhus- som utomhusmiljön.

3 Analys & slutsats

Dagens utemiljö har förbättringsmöjligheter. Det finns utrustning på lekplatsen som inte är fullt tillgänglighetsanpassad. De flesta kräver assistans av personal för att kunna nyttjas eller nås.

Planeringen av såväl utom- som inomhusmiljöer är en viktig förutsättning för att bidra till barns lärande, utveckling och självständighet. Det är områden som lyfts i barnkonventionen och här finns stora möjligheter för Lunds kommun att förbättra förutsättningarna för eleverna, både de som går där idag och kommande elever.

Det finns också ett arbetsmiljöperspektiv för personalen på skolan att ta i beaktning. En bedömning är att anpassningar av miljön som tillgodoser barnens behov, främjar deras hälsa och utveckling kommer ha en inverkan på personalens arbetsmiljö som en positiv bieffekt. Detta genom mindre tunga lyft, minskad skaderisk och större möjligheter i det dagliga arbetet där miljön inte begränsar verksamheten. Fokuset för denna konsekvensanalys ligger på barnen och kommer därför inte gå djupare in i arbetsmiljöfrågor, däremot är det något att lyfta framöver för projektet.

Den sammantagna bedömningen var att workshopen, som är den första i sitt slag i Lunds kommun, blev mycket lyckad. Genomförandet av och samarbetet mellan medarbetare från båda förvaltningarna ligger till grund för resultatet. Ett gott samarbete mellan förvaltningar och nämnder ligger i linje med kommunens mål om tillitsbaserad styrning och ledning (Inloggad, 2023). Projektet har i sin helhet bidragit till definierade mål för tillitsbaserad styrning:

- **Vi har mod att pröva nytt!**
Initiativet till projektet att involvera barn i frågan och ge de möjlighet att vara delaktiga vilket visar på handlingskraft. Projektet kommer mynna ut i ett stödmaterial som kan användas till kommande projekt vilket skapar förutsättningar till att nästa projekt blir ännu bättre och att organisationen lär av sina misstag.
- **Vi fattar beslut på rätt grund och på rätt ställe**
Projektet tar vara på medarbetarnas kompetens och professionalism från båda förvaltningarna. Tillsammans skapar det goda förutsättningar för underlag till beslut. Lunds kommuns mål för social hållbarhet visar på att frågan är politiskt prioriterad.
- **Vi gör Lund bättre tillsammans**
Projektet har utgått från helheten i arbetet med Lundabornas, det vill säga barnen som idag går på skolan och kommande barn samt deras vårdnadshavare. Projektet är ett kvitto på att vi skapar och utvecklar Lund tillsammans!

Workshopen har förutom att bidra till Lunds mål även gett medarbetare på båda förvaltningarna samt arkitekterna bra material och mer erfarenhet att arbeta vidare med.

Barnen har inte kunnat höras i arbetet med processbeskrivningen utan antas vara representerade genom skolpersonal och tjänstepersoner från barn- och skolförvaltningen. Detta eftersom barnen har olika förutsättningar att kommunicera och uttrycka sig verbalt. Det föreligger en risk för feltolkningar när barn ska tolkas genom vuxna. I analysen av projektet är risken lägre eftersom de vuxna som tolkat barnen har mycket god kunskap och personlig kännedom kring barnen och deras uttryck.

I enighet med Lunds kommuns handlingsplan för barnets bästa bör barn med funktionshinder särskilt beaktas.

Med bakgrund av detta bör ansvariga tjänstepersoner och nämnder särskilt säkerställa att arbetet med barnrättsfrågor och barnkonventionen fortsatt prioriteras. Projektet bör inspirera till fler dialoger och workshops som ger barn möjlighet att delta i beslutsfattande och påverka i frågor som rör ombyggnation och nyproduktion. Projektet är som tidigare

nämnts ett gott exempel på hur olika förvaltningar kan arbeta tillsammans för att arbeta för barnets bästa och detta är något som kommer gynna barn idag och imorgon.

Mer information och hänvisningar

Inloggad. (2023). Hämtat från Tillitsbaserad styrning och ledning:
<https://inloggad.lund.se/ledning-och-styrning/vision-och-forhallningssatt/tillitsbaserad-styrning-och-ledning/>

Lunds kommun. (2022). Hämtat från Lunds senaste handlingsplan sätter barnets bästa först: <https://lund.se/nyheter/nyheter/2022-01-26-lunds-senaste-handlingsplan-satter-barnets-basta-forst>

Unicef. (2023). Hämtat från Barnkonventionen:
<https://unicef.se/barnkonventionen>